

Nye Billier

af
Elith Pedersen.

(Fortset.)

"Men hvad kan hun da have gjort? Hun er jo saadan en fikkelig Pige."

"Gjort! ja, det maa du nok sige, Anders. Hun har faaet ingenting gjort, men den ny Præst, han har gjort noget, for han har gjort hende hel taabelig, saa min Datter ikke kan være i Nærheden af hende mere."

"Hvad har hun da gjort, Frandsen?"

"Sagt! Hun har sagt, at først nu vidste hun, hvad Kristendom var, at hun aldrig før rigtig havde forstået, hvor herlig og mægtig Gud er. . . jeg har aldrig kendt hende Kristendom."

Dejnen var bleven helt rød i Ansigtet af bar Dyrighed, gav et Brøl fra sig efter Børnene, som straks stormede ad Klassen til; Anders fik et kort Nis til Tegnen paa, at Audienjen var forbi.

"Jeg holder nu med Tøsen alligevel, for noget er der min Tro om det. Frandsen han snaffer, aa ja, hvad. . . er jo slet nok. . . men kunde jeg bare faa den Væst af ham. . . kunde jeg bare faa den rigtig. . . Gamle Andersen, han var bedre, han var god nok, men det var ligegyldigt ikke det. . . ikke det i det, nej. . . ikke det. . . jeg holder med Elise, gør jeg. Og jeg vil have talt med hende om det, for hun har aldrig været stor paa det, hun var en rar Tøs, da hun gik i Skolen."

Paasfen og alle dens Følgevende: Valler og Dansegilder var ovre. Maj stundede til, Vejret var godt, og stor Træthed var der overalt paa Markerne.

Holf kom kun lidt sammen nu. Der var ligesom Lid til at humme sig ovenpaa alt det nye, de havde hørt i Vinstrup. Selve Paasfen igennem havde Kirken været iendevind fuld. Holf havde lyttet, tænkt og drøftet Tingene, ikke mindst da det var rygtedes, det om Elise. Tid havde Vølgerne gaaet ret højt i Diskussionerne, men nu var, som sagt, Foraararbejdet i stærk Gang, og der var ligesom indtraadt et aandeligt Puslerum.

Paa Storgaard var dog alt løbet ganske stille af. Elisehistorien havde gjort, at ingen turde røre ved de Ring der paa Gaarden. Gregers og Karen sagde slet ingenting og hørte ingenting. Karen havde været i Kirke 1. Paaske-dag. Det var først anden Gang i den Tid, Kirken havde været der. Gregers selv søgte jævnlig Kirken.

Lige efter Høsttiden havde Præsten igen været derude. Gregers havde vist ham omkring ude og inde, været meget forekommende, men noget ordnap. Et pænt Skaffebord stod dækket, da de kom ind igen, og Præsten mærkede, hvor glad Elise var over Besøget og over Faderens Venlighed. Men Karen var den samme, maaske knap saa spændende som første Gang, men næsten endnu koldere. Han var klar over, at der skulde meget lidt til, før en aabenlys Krigserklæring vilde fore lige; men han var ogsaa klar over, at dertil var Tiden endnu ikke inde.

Den maatte undgaa, ikke mindst for Mandens Skyld. Han kunde kerner lide.

Da Præsten gik hjem, sagde han til sig selv: "Var det ikke i Herrens Tjeneste, vilde et nyt Besøg paa Storgaard være en topmaalt Ubeslighed og en uoverkommelig Djævelgæste."

Men hvor var dog Elise en yndig Pige; det var den smukkeste, han havde set.

Det var da underligt, hvordan det kunde gaa til. Saa tidt som Anders i Fattighuset plejede at se Elise, og nu var det ham ikke muligt at faa sig paa hende, til Trods for han stadig passede paa Bygaden.

Men saa en Eftermiddag, lige i Mørkningen, saa han hende komme ud af en Gaard Øst i Byen. Og Anders tog Skaffetten paa og af Sted bag om Kirken, saa rask han kunde, for at møde hende. Godt var det da, at han stadig havde pudset paa sig i den senere Tid.

Der kom hun lige mod ham, let og rask, men stændige straks, da hun mærkede, han vilde tale til hende. Anders gik lige til Sagen.

"Aa, jeg vilde saa gerne tale et hette Ord med dig, dette Elise."

"Jo, han var ædru. "Det kan du godt, Anders." "Der er en Ting, der trykker mig. . . eller som. . . som jeg gerne vilde have Redelighed i, det er. . . for at sige det rent ud, dette Elise, jeg har hørt, at du er bleven ligesom vor nye Præst. . . eller hvordan det nu er. . . og jeg vilde nu gerne spørge dig, om du tror, at saadan en sølle en, som jeg er, kan blive hjælpen." "Ja, hjælpen?" "Jo, til at komme i Himmerig."

Den unge Piges mørke Øjne saa straalende paa ham, der kom et forunderligt Liv over hendes prægtige Skikkelse; idet hun udbød: "Hjulp! Du kan tro, du kan blive hjælpen."

"Hvordan tror du saa, dette Elise, at det kan gaa til?"

"Du skal blot gaa lige til den kære Gud, lige hen til ham, saa tager han mod dig, han vil saa gerne have os alle sammen."

Anders flask sagde ingenting, stod blot og saa lige spørgende ud.

"Saa dan gjorde jeg, Anders."

"Ja, du," sagde han hovedrystende, "du, som er saa ung og uskyldig og som vel altid har holdt dig til ham, men mig, mig, Elise mig elendige, gamle Synder, uh, akt det, jeg har paa mit Liv, lige fra den Gang Marie og vore to smaa Dreng. . . " Og han græd som et lille Barn.

"Aa, du ved slet ikke, hvad det er at gaa til Gud, dette Elise, komme med 66 Mar helt fulde af Synd og Kam og grimme Ting."

"Jo, jeg ved, jo, jo, ogsaa for mig var Gud lige saa langt borte i Grundten, jeg havde kun hørt hans Ord gennem Anderens og Frandsens og Mors Mund, hans Ord om Naade og Kærlighed, ogsaa jeg maatte hente op til Himmelen og høre af hans egen Mund, at der for Jesu Møds Skyld aldrig var det mindste imellem Gud og mig. For først da jeg vidste, at han selv har sagt mig det, først da var der noget ved det."

"Men han siger det ikke til mig, han gør det aldrig, det er umuligt, aldeles umuligt."

"Det har du ikke Lov at sige," næsten raabte Elise, "for det er ugudeligt at sige, at noget er umuligt for Gud. Du kan saa Fortælle."

"Aa, men, kæreste Elise, om ogsaa det er Sandhed, saa er vi jo lige vidt, sikkert lige vidt, for hvad hjælper det, at Gud giver mig Fortælle, naar jeg alligevel drifter og drifter og drifter, nej nej," hulkede han, "der er ikke nogen Medicin tilbage."

Elise stod helt fortvivlet.

"Du saa jeg rev Øjnene ud paa mig selv, vilde jeg dog finde Vej til Brændevinsflasken, aa, jeg ved det saa bestemt, jeg er bunden og lænket og båret til den i al Evighed."

Naadløs stod Elise der med begge sine Hænder om hans hjerne: "Gaa ned til Præsten, lille Anders, han kan sige dig meget mere end jeg. Nu ved jeg ikke mere at sige."

"Aa nej, blot du vil blive lidt endnu, vi kan godt gaa højere op i Vasken, jeg kan ikke gaa ind til den fremmede Mand, han kan jo ligesom se Brændevinen i Ansigtet paa mig."

"Hvad jeg dog blot Bibelen her, for jeg kan ingenting finde i Sjælløbet."

"Kan du ikke nok huske et hette Ord, tror du ikke, naar du nu rigtig tænker dig om?" trængte han.

Hun rystede paa Hovedet.

Og Anders gjorde fortvivlet det samme.

"Aa, nu ved jeg det," udbød hun pludselig. "Høverer!"

"Høverer, Anders! — Er det ikke nok?"

"Høverer?" Hans slørede, meget løse Øjne stirrede ind i hendes blanke, mørke.

"Tænk blot, en Høver kunde komme med."

Men Anders satte sig ned paa en Grusbunke.

"Han kunde holde op. . . men jeg kan ikke. . . men jeg vilde dog, om det var nok saa. Jeg vilde!" Og han sank sammen i haabløs Graad.

"Jeg bad paa mine Knæ i Morges Kl. 6. Kloften S var jeg fuld," stønnede han frem.

Elise gik frem og tilbage foran ham, grundende, bedende.

Pludselig udbød hun: "Nu ved jeg det!"

Hun saa op paa hende, hans Blis var tungt og haabløst, men et lille interesseret Blink kom frem midt i det tunge, da han mødte hendes Øjne. Udtrykket var fast, sikkert, hele Ansigtet, hele Skikkelsen var fyldt af Tro: "Anders, Gud er aldeles fuldstændig almægtig."

"Er han?"

"Ja. — Aldeles fuldstændig almægtig."

"Aldeles fuldstændig almægtig," gentog han ganske langsomt, idet han rejste sig.

Elise sagde ikke mere, men stod blot og saa lige paa ham, lettet, taknemmelig, helt sikker i sin Sag.

"Tror du det, fuldstændig?" spurgte han.

"Det tror jeg," nikkede hun energisk.

"Saa kan jeg fælles. . . aa, jeg vil hjem nu, Tak, Tak, kæreste Elise, Tak, Tak, jeg vil hjem nu og tænke paa netop det og tale med Gud selv om det; som det var godt, du fik det sagt: aldeles fuldstændig almægtig, det er jo saa sønt og dejligt, at jeg aldrig i mine Dage har hørt noget Mage til."

Elise blev staaende lidt og saa efter ham. Langt ned ad Vasken kunde hun høre ham tale med sig selv. Pludselig vendte han sig om, som havde han haft en Følelse af, at hun stod der endnu.

Han vinkede livligt med Haanden og skyndte sig saa videre.

Aldeles fuldstændig almægtig sang det i dem begge. Elise gik hjem, glad som et Barn. Anders trippede tilbage til sin usle Stue fuld af Haab om noget dejligt, her skulde tines ham. —

Det første, hans Øjne mødte, var den tomme Flaske fra om Morgenen.

"Du er tom nu, men du skal ud." Han tog den og kastede den mod en Sten bag Huset.

Da han kom ind, saa han sig om igen. Var der mere, der mindede?

Der stod den røde Kaffeovn, den smavede Seng, smavede Vinduer, Gulvet. . . uh! al den Glendighed ligesom i Øjnene. Solstrålerne pegede paa Spindelvæv og uvaskede Kopper, strøg vippende, slippende, efter Vægtens Leg i Poplerne derude, over Bord og Gulv, undertiden et helt Stykke ind under Sengen, greb i Snavs her, greb i Snavs der, og det var for ham, som hvistede de: se, se, se, hvad her er, hvad du har, det maa ud, det maa ud af Hjem og Hjerte.

Og han sank ned, hvor han stod, ned i Snavet, men dog med de gulne Stråler over sig. Han vidste kun lidet at sige, men om det fredede ogsaa al hans Tanke, al hans Væn: Herre, du er naadig og kærlig og aldeles fuldstændig almægtig.

I disse saa Ord borede hans sin Sjæl ind, dybere og dybere, mere og mere indtrængende, hans Sjæl ligesom krybte dem i sin Favn, taffede for dem, bad om dem, taffede igen. Og da Dagen slap, og Natten kom, gik han ind i Søvn, hvissende, bedende: Naade, Naade, Barmhjertighed, hold mig fast, aldeles almægtige!

Ganske tidlig, ved Solens Dypgang, vaagnede Anders. Straks søgte hans Øjne hen paa Bordet. Og han husede saa, at Flasken var baade tom og knust.

Tankerne fløj derpaa ud i Køkkenet til den lille Hylde, og inden han fik Suld paa dem, var de henne i den gamle Dragflue ved de 18 Tre, der laa.

Han søgte ingen Trang til at bede, men vidste dog, at han vilde stritte imod.

Saa saa han paa Kloften. Først om halvanden Time kunde han komme ind. . . .

"Nej, jeg vil ikke ind," og han stod ud paa Gulvet, begyndte at flæbe sig paa.

En ny Dag laa for, en ny, lang Dag.

Anders gav sig til at rydde op og gøre lidt rent. Han maatte have noget at tage sig til.

Af og til fattede han til Dragfluen, fik ogsaa rykket lidt i den øverste Skuffe. Jo, Pungen laa der, han smækkede Skuffen rask ind og tog endnu haadere fat paa Rengøringen.

Men der var ikke gaaet et Kvartér, før han var ved at finde en Flaske frem ude paa Hølden i Køkkenet.

"Nej," sagde han og satte den tilbage. Men nu havde han Brug for alle Kræfter.

Lidt før seks var Spændingen saa stærk, at han begyndte at bede, der hvor han slap Astenen forud.

Flasken eller Gud; nu skal det være eller ikke være, lod det i hans Hjerte. Naadig og kærlig. . . aldeles, fuldstændig almægtig. . .

Kvartér iøv littede han af med Flasken og Penge. Han vilde kun have to smaa Snavs hele Dagen. Og saa to Dagen efter, kun to.

Udvej, alle Steder, havde Præsten sagt — om Gud.

Anders gik forbi Købmandens, helt hen til Bykæret, stod og saa paa en Flok dykkende Gænder, sølte sig næsten ihj af utilfredsstillet Lyst, der rystede og sled, og saa af den stærke Nøst, der raabte: nu, nu eller ikke, snart løskende, snart manende, truende.

Flasken røg i tusinde Stumper mod en Træstamme. Bæk med Penge! tænkte han saa.

Fire Dørrer og en Tisre fujede ud over Vandfloden.

Frelst for i Dag, tænkte han, ja, Anders syntes, han var frelst i al Evighed, vilde ikke ret tro det, men det var næsten, som om han ikke kunde tro andet.

"Ja men, du kære Gud, er jeg da frelst for bestandig, er jeg da taget til Naade sikkert som Noveren, aa, du velvillige Guds Søn, er jeg da. . . er jeg da?" Han blev ved at spørge og spørge helt hjem i sin Stue, spurgte og bad og troede og tvivlede.

Mod Aften, mens Solstrålerne endnu legede mellem Poplernes nøgne Grene, sad han ved Vinduet, ene, stille og træt. Han havde ikke spist noget videre Dagen igennem, kun tænkt og stridt for at tro det umulige. For selv om han nu for Fremtiden kunde holde ud. . . nej, han turde ingenting.

Han havde læst saa mange Steder i sin gamle Salmebog, Angenting fundet.

Marie havde i sin Dødsstund bedt efter Kølsekten: "Vi tæfte dig, du værdige Helligaand, at du haver givet os i vore Hjertes denne Tro, at vi intet andet vilde til Salighed, end den forfærdede Refsum Kristus."

Og netop det Sted faldt han paa i Salmebogen. Intet andet!

De to Ord fulgte ham helt ind i Søvn.

"Da Elise nogle Dage efter kom ind for at tale med Anders, var Døren aaben, men Stuen tom. Hun gik ind, hvor var her fattigt og usjælt. Af, af! "D, Herre, kære Gud, før ham ud af al den Glendighed. . . "

X det samme kom Anders selv til Synne i Døren. Med Taarer i Øjnene gik han rask og gav hende Haanden.

"Min kære, gode Pige, velkommen i min usle Stue, her bor nu en lykkelig Mand; alle mine Synder er gæmte bag min Frelsers Kors, som du viste mig, jeg skulde gøre, de er, er gæmt der, og jeg skal se min kære Marie og Børnene, for bag min Frelsers Kors ligger al min Usjældom ogsaa, naar jeg er død."

Elise kunde ikke finde Ord, hun blev blot ved at holde den gamle rynkede Haand i sin og saa ham ind i Ansigtet.

"D, men hver eneste Time paa Dagen har jeg Træng til Brændevin."

"Men har du da?"

"Om Natten kan jeg vaagne, flere Gange, bare en eneste Mandfuld, tænker jeg, bare lugte det! men det kan jo blive godt, tror du ikke?"

"Jeg skal besjæle dig hver eneste, eneste Dag, Anders, jeg skal bede for dig, bringe dig Mad og godt Øl, og du skal se, det skal nok gaa, bare du kan kæmpe dig igennem den første Tid."

Og saa bad de sammen til ham, det fører Kampen for de Børn saa fage.

— Elise holdt Ord. Hver Dag kom hun med god Mad og — Iht Sind tillige. Hendes Forældre syntes, det var saa sønt, om den Staffel kunde rejse.

Anders kæmpede alvorligt mod Driffløst. Sejr paa Sejr vandtes ved Herrens Hjælp. Han fik mere og mere Tillid til Gud og sig selv og begyndte snart at fortælle Næmme og Særligheden i Kristus.

Dejnen var den første, der ret fik fat paa Sammenhængen. Ud, ud med den glimrende Latterhed: Elise Storgaard sad hver eneste Dag og sang Salmer i Fattighuset sammen med Anders Bæk.

Løgn og Skudder! Ild Svaret.

"Løgn! Er det Løgn? I kan bare give Agt mellem 4 og 6 Eftermiddag."

Og der blev givet Agt, og Vinstrupperne var paa Lur.

Jo vist var det sandt og meget, meget mere.

Der var en Snakken og en Diskuterer i hver eneste Krog Sagnet over. Aldrig nogen Sinde havde der været slikt Nære i Sindene. Der lev grinet og snakket og bandet og fortalt Løgn og sandt i en Uendelighed.

Kun Gregers og Karen anede ingenting. Men endelig sprang Bomben.

Sognefogeden Niels Perjen og Jens Peter Andersen derude i Kæret havde en Aften inde hos Købmandens ligesom taget Parti for Elise mod Dejnen og en Del andre Mænd. Da saa Dejnen forbauset havde udbudt: "Er I da virkelig blevne helt taabelige ogsaa?" havde Jens Peter, en høj, yngre, fuldfæget Voetsmand med et djævt Bæsen rent ud sparet: Jeg tror mere paa Elise Storgaards og Anders Bækkes Kristendom end paa din Frandsen.

"Nu har jeg," næsten raabte Dejnen, "aldrig hørt Mage."

"Det kan godt være," fortalte Jens Peter, "men der er saamænd vist ingen af os herinde, om hvem nogen har tænkt, at vor Kristendom stod klart at læse i vort daglige Liv, og saa poster det sig ikke at falde Elise i Storgaard for taabelig, fordi det kan ses paa hende, og endnu mindre Anders i Fattighuset, han er bleven et helt andet Menneske, jeg har selv snakket med ham."

Dejnen havde rejst sig op, glørod i Ansigtet, stod et Øjeblik, som om han vilde sige noget, men ikke kunde saa et Ord frem, saa satte han Næsen haardt i Dissen og gik uden at male et eneste Ord.

Jens Peters Kæbe, Peter Loune, en ung Voetsmand med et stille, blidt Bæsen, sagde lidt efter: "Det var ikke helt galt, det du sagde, Jens Peter, men du var dog løvlig munddrap overfor Dejnen."

Mændene sad lidt og tagede paa dette her. Ingen vilde ud med Sproget. Selve paa en Sækerter sad en ældre Gaardejer ude fra Vinstrup Sæde, en lille, tynd, bleg, skæg Mand, som ellers nok kunde faa Munden paa Gled og ikke regnedes for de meget behøvede, undtagen da overfor Storgaardsfolkene, som havde lige saa mange Penge i hans Gaard, som den var værd.

Per Hest kaldte de ham, hans Mund var mere frugt end jurt respektet.

Endelig brød han ud: "Jeg vilde give en Daler til, at den Præst kunde blive jaget ud af Vinstrup Sogn. Det manglade," hvor han en dyr Ed, "det manglade bare, at den forbandede Præst skulde faa gjort alle Kvinderne og Halvparten af Mændene strupgale, saa de begyndte at holde Pønner og syngte Salmer til dagligdags omfring i Søjene."

Jens Peter Andersen havde rejst sig fra den Kasse, han sad paa: "Det er det ulleste Pjot, Per, du der kommer med, og er der nogen, der trænger til ny Kristendom, saa er det dig, det er nemt at høre, for den, du har, bestaar vist mest i Bænden og Skaffepunser."

Per Hest røg lige mod ham, højrød i Ansigtet og med knyttede Næver.

"Nej, fik en nederdrægtig Kæft, du har, Jens Peter, du skulde have den ordentlig badstet."

"Det lader du vel være at prøve paa, dette Per, men du skal nu vide at holde op med at rode i Ting, du ikke forstaaer dig paa."

"Men det gør du, for du er saadan en pæn Totalmand og har altid spillet lidt sin ligesom din Kone, Mett' Mari."

"Jeg har da aldrig pralet af min Kristendom. . . "

"Aa, det var slet nok, da tyffes jeg, du var godt efter min."

"Det var jeg ikke, Per, for det var umuligt, da du slet ingen har."

"Ikke det? Ikke det? Det var kont sagt; men saa de andre Mænd her da?"

"Ja, er den ikke bedre end min, saa er den saamænd vist lidet bevendt."

"Hvor mange Pønner skal vi vel saadan holde her efter Dags, for at du kan respektere os, Jens Peter?" Jens Peter svarede ikke herpaa, men vendte Rugen til Per Hest.

"Ja, men sig mig saa lige til Slut, Jens Peter, om du kan respektere Gregs og Karen i Storgaard for deres Kristendom, eller du mener, de maa have anderledes fat?"

Jens Peter svarede ikke.

"Ha, ha, der sad du fast, min Far, du er nok lige godt noget ræd for at gaa Maden rundt."

Jens Peter smurrede lige om mod Per Hest: "Jeg skal ikke staa og dømmes baade om Per og Povl; du fik Væstet, for du stod lige for."

"Poh, det er nemt nok at komme fra det paa den Naade, du er alligevel ræd."

"Det er Løgn, Per Hest, jeg mener alligevel, at det ikke er mange i Vinstrup, hvis Kristendom jeg har fundet Grund til at se særlig op til, men Elses og Anders Bækkes den respekterer jeg."

"Den Snak vil de synes godt om paa Storgaard, det kan du være vis paa."

"Det haaber jeg ogsaa."

Dermed gik Jens Peter. Lidt efter stak Per Hest over til Dejnen.

De andre Mænd, Sognefogeden undtagen, var enige om, at nu gik det for vidt, og der var Grund til at passere paa Kvinderne og Ungdommen. De maatte vist helst blive noget af Kirken.

Kerner mærkede godt det Nære, Sagnet var i Daglig gik han fra Hjem til Hjem og talte med Folk. Men han mærkede ogsaa godt, at der i en saadan Tid maatte iærlig Forsigtighed og Vefindighed til.

(Fortættes.)

Verdenshistoriske
Smaa skrifter

af Professor S. B. Thrige. 3 fortættede Fremstilling. Indhold: 1) Frølands Historie. 2) Ruslands Historie. 3) Grundlæggelsen af de nord-amerikanske Frøstater og den indre Kamp om Slaveriet. 4) Det tyttende Aars Historie. 5) Den sidste franske Republikks Historie. 6) Det britiske Verdensriges Dannelse. 7) Chaperens Historie.

Disse verdenshistoriske Træet er ikke bare Fakta og Tal, men interessante, veltvorne Fortællinger af Verdenshistorien. Enhver, som ynder Historie, vil læse dem med stor Interesse. Over 500 Eider laft. Godt indb. koster \$1.20.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE
Blair, Nebr.